

Förvaltningsdoktorander i e-förvaltning: Förslag till forskarskola

Bo Sundgren
Göran Goldkuhl
2008-06-30

Sammanfattning

- Ett gemensamt system med förvaltningsdoktorander baserat på en forskarskola för professionsdoktorander inom e-förvaltning
- Doktoranderna antas som vanligt genom respektive universitet och har normalt en anställning hos myndighet/förvaltning eller företag med eGov-anknytning; forskarskolan samordnar rekrytering och utbildning
- Forskarskolan administreras och drivs inledningsvis av Mittuniversitetet och Linköpings universitet (huvudmän) i nära samverkan med eGov-nätverket och med en styrgrupp med representanter för huvudmännen och aktiva samarbetspartners
- Finansiering genom samordnad insats från respektive universitet, arbetsgivare och Vinnova (bas + peng)

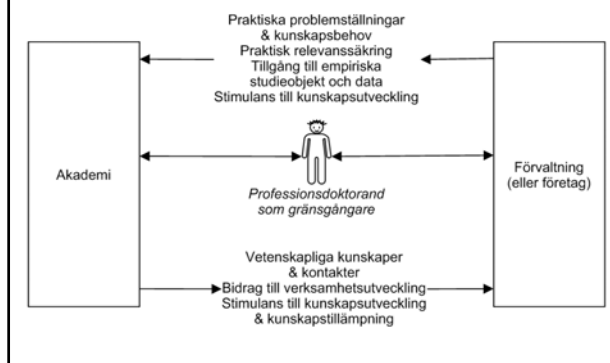
Industridoktorand – Förvaltningsdoktorand - Professionsdoktorand

- Forskarstudier väl integrerade med arbetsuppgifter hos förvaltningen/företaget där forskaren är anställd.
- Med utgångspunkt i organisationens empiri och med stöd av vetenskapliga metoder, analysera och behandla några verksamhetsrelevanta frågeställningar samt därvid ta fram kunskap med en relevans för den aktuella organisationen.
- T.ex. förändringsarbete, jämförande utvärderingar, metodutveckling.
- En professionsdoktorand blir (åtminstone under studietiden) en s.k. gränsgångare, en person som går mellan akademi och praktik – med en fot i praktikfältet och den andra foten i akademien.

Samverkande intressenter i ett system med förvaltningsdoktorander

- Universitet och högskolor
- Regeringen/regeringskansliet och riksdagen i deras olika roller: ägare av den statliga förvaltningen, finansär av forskning och forskarutbildning, medborgarnas företrädare m.fl.
- Myndigheter och förvaltningar på alla nivåer
- Företag som verkar inom den offentliga sektorn, bl.a. genom att tillhandahålla tjänster, som den offentliga förvaltningen handlar upp
- Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), arbetsgivar- och medlemsorganisation
- Andra organisationer, nätverk och sammanslutningar med anknytning till den offentliga sektorn och den offentliga sektorns samverkan med näringslivet
- Finansärer av forskarutbildning och forskning (utöver regering och riksdag), t.ex. Vetenskapsrådet, Vinnova, KK-stiftelsen

Incitament och effekter

Sammanfattning av effekter

- Effekter uppnås på
 - medverkande individer
 - medverkande organisationer
 - utvecklad kunskap
- Personer i förvaltningar och företag avlägger forskar-examina. Därigenom sker en vetenskaplig och professionsinriktad kompetensutveckling. Professionsdoktoranderna utvecklas till gränsgångare mellan akademi och förvaltning.
- Genom att forskningen betonar samspel mellan akademi och praktikfält (förvaltning och företag) så sker en positiv kunskapsöverkan även på andra personer: handledare och andra forskare inom akademien respektive kollegor i professionsdoktorandens hemmaorganisation.
- En viktig del i forskarskolan är samverkan och nätverkande mellan olika deltagande professionsdoktorander.

Två möjliga systemmodeller

- **Modell A.** Doktorander anställda av universitet väljer forskningsprojekt och avhandlingsämnen av intresse för den offentliga förvaltningen och/eller den offentliga förvaltningens kunder och leverantörer (medborgare, service providers m.fl.). Intressenterna deltar i forskningsprojekten och bidrar med sin egen tid. Vissa bidrar även med pengar.
- **Modell B.** Doktorander anställda hos myndighet/förvaltning/företag väljer forskningsprojekt och avhandlingsämnen i samråd med arbetsgivare, universitet och ev andra finansörer. Förutsätter en relativt stor överlappning mellan doktorandens forskarutbildning och verksamheten hos doktorandens arbetsgivare.

Jämförelse mellan modellerna

- Man kan arbeta parallellt med Modell A och Modell B – liksom med olika varianter av dessa modeller.
- Modell B kräver relativt begränsad finansiering utöver vad de direkt inblandade intressenterna naturligen själva står för som en del av sin ordinarie verksamhet. Däremot krävs flexibilitet, god personkemi samt intresse och stöttning från beslutsfattare på hög nivå i de berörda organisationerna, ett "commitment" starkt nog för att övervinna uppkommande svårigheter under resans gång.
- Modell A ger doktoranden svagare koppling till praktisk förvaltningsverksamhet. Incitament och formella möjligheter för en förvaltning att bidra till finansieringen blir mindre. Svårt att rekrytera redan yrkesverksamma till doktorand-tjänster vid universitet med en lön under den nivå som den yrkesverksamma redan har.
- Modell A ger doktoranden goda möjligheter att koncentrera sig på forskarutbildningen. Modell B innebär risker att forskarutbildningen prioriteras ner till förmån för andra angelägna arbetsuppgifter.

Förvaltningsdoktorandens arbetsuppgifter

1. Arbete på förvaltningen utan direkt relevans för forskarstudier
 2. Arbete på förvaltningen med direkt relevans för forskarstudier
 3. Avhandlingsskrivande
 4. Kursstudier och andra stödaktiviteter i forskarutbildning
- Goda möjligheter till överlappning och integration mellan forskarstudier och arbete i hemmaorganisationen, d.v.s. synergieffekter
 - Det finns dock risker som måste mötas av god planering och gott samarbete mellan de inblandade parterna: universitet, arbetsgivare och doktorand

Arbetstidens fördelning och längd

- För doktorander anställda vid myndigheter/företag (modell B) bör arbetsinsatsen delas ungefär lika mellan de fyra ovan listade aktiviteterna, d.v.s ca 20-30 % per aktivitet.
- Genomförandet av forskarutbildningen bör delas upp i två steg: Licentiatexamen (ca 3 år), Doktorsexamen (ca 3 år)
- Studierna drivs på deltid. Tack vare synergieffekterna kan studierna genomföras på ca 6 år, i jämförelse med 4 år vid heltidsstudier.
- Forskarskolan (med dess infrastruktur i form av bl.a kurser och handledning) bör även vara öppen för doktorander som är anställda på universitet (modell A) och har en forskningsinriktning mot e-förvaltning. Dessa finansieras separat; t.ex via externfinansierade projekt.
- Genom att forskarskolan är öppen även för andra forskarstuderande kan antalet medverkande doktorander öka vilket bör gynna samverkan och nätverkande till gagn för alla parter.

VINNOVA:s bidrag till finansieringen: förslag

- Två delar: basfinansiering, doktorandpeng
- Basfinansiering: vissa kostnader för forskarskolans drift (doktorandkurser, seminarier, samordning). Universiteten bidrar med grundläggande infrastruktur för forskarutbildning.
- Doktorandpeng: viss ersättning per doktorand för avhandlingsskrivande, kursstudier m.m. Mottfinansiering utgörs av att förvaltningen/företaget finansierar empiriskt arbete för avhandlingsarbetet.
- Externfinansiering nödvändig för avhandlingsskrivande och deltagande på doktorandkurser. Annars risk att studietid äts upp av annat arbete i hemmaorganisationen.
- Doktorandpengen ska också täcka vissa expenser samt del av respektive universitets kostnader för handledning.
- Sammanfattningsvis ska doktorandpengen användas för
 - Lön för doktorandens avhandlingsskrivande och medverkan på doktorandkurser
 - Expenser för utbildningen (resor, litteratur)
 - Ersättning för handledning